

Koeien weiden in natuurgebieden

Hebben natuurweiden

Het is een idyllisch plaatje: runderen die in een natuurgebied grazen. De GD Veekijker krijgt echter meerdere keren per jaar vragen over gezondheidsproblemen bij jongvee of zoogkoeien die in natuurweiden lopen of uitsluitend ruwvoer van die gebieden krijgen. Het weiden in natuurgebieden kan inderdaad gevolgen hebben voor de diergezondheid.

Problemen die worden gemeld bij de GD Veekijker zijn bijvoorbeeld onvoldoende groei, vermagering, doodgeboren kalveren, aan de nageboorte staan, opstartproblemen, en soms zelfs sterfte. De beller vraagt zich dan af of deze problemen te maken kunnen hebben met de natuurweide. Dit kan beslist het geval zijn. De oorzaken kunnen liggen bij giftige planten, de voedingswaarde van het gras, de mineralenvoorziening en parasieten.

Giftige planten

Bij giftige planten is het risico duidelijk. Als er onvoldoende goed gras staat, eten de dieren ook van de andere planten en sommige planten zijn gevaarlijk. Denk bijvoorbeeld aan Jacobskruiskruid, taxus, smeewortel en groene eikels. Meer informatie over giftige planten vindt u op onze website, www.gddiergezondheid.nl/diergezondheid/management/giftige-planten.

Voedingswaarde van het gras

Op natuurweiden gelden vaak beheersovereenkomsten. Met deze maatregelen probeert men de diversiteit aan planten en dieren te vergroten. Er mag bijvoorbeeld veel minder of niet bemest worden. Maaien mag maar beperkt of er mag niet worden bijgevoerd. De maatregelen leiden tot verhouting van de celwanden van het gras en dus verlaging van de verteerbaarheid en voederwaarden.

genoeg te bieden?

De grasmat in natuurweiden bestaat vaak uit slechtere grassoorten met een lagere opbrengst. Bovendien hebben opkomende kruiden vaak een lagere voedingswaarde. Runderen hebben voor een goed rantsoen ruwvoer nodig met per kilogram droge stof

820 VEM, 14 procent ruw eiwit en een positieve OEB. Daarnaast hebben ze voldoende structuur en vitaminen en mineralen nodig. De voederwaarde van het ruwvoer uit een natuurgebied blijkt geregeld niet aan deze criteria te voldoen.

	VEM	% ruw eiwit	OEB	magnesium	koper	selenium
Graskuil	783	14	-5	3,1	5,4	47
Graskuil	720	12	2	2,6	8	76
Graskuil	736	15	23	3,1	8,1	59
Gras	804	23	61	3,1	11,5	48
Hooi	606	81	-21	2,2	6,9	109
Hooi	675	11	2	1,9	5,2	26
Streefwaarde	820	14	+5	4,5-6,5	8-15	90-250

Tabel 1: Voorbeelden van voedingswaarden van gras, graskuil en hooi van natuurweiden, afgezet tegen de streefwaarde.

Mineralen

Afhankelijk van de grondsoort bevat de bodem bepaalde gehalten aan mineralen. Kleigronden zijn het rijkst aan mineralen. Uit zandgrond kunnen mineralen uitspoelen en in veengrond kunnen door de lage zuurgraad bepaalde mineralen laag zijn of niet opneembaar voor het gewas.

Als de grond enkele jaren niet meer bemest is, kunnen tekorten aan bepaalde mineralen ontstaan of scheve verhoudingen in mineralen. Dit beïnvloedt de opname door het gewas en uiteindelijk ook de opname in het dier zelf. Door hoge gehalten aan ijzer neemt het gewas koper en selenium slechter op, waardoor het dier deze mineralen minder goed kan benutten. Door tekorten aan mineralen of vitaminen kunnen gezondheidsproblemen ontstaan.

Parasieten

In sommige gebieden in Nederland komt de door teken overgebrachte bloedparasiet 'Babesia' voor. De infectie leidt tot bloedarmoede door afbraak van rode bloedcellen. Vooral drachtige dieren lopen gevaar bij een eerste infectie, ze kunnen hierdoor vermageren en sterven.

In gebieden met natte plekken kan de parasiet leverbot voorkomen. Als runderen of schapen hiermee besmet worden, tast de parasiet de lever aan, die hierdoor slechter kan werken. Hierdoor kan vermagering, verwerpen, lagere melkproductie en bij schapen zelfs sterfte optreden.

Bezint eer ge begint

Als u gebruik wilt maken van natuurweiden, houd dan voor de gezondheid van uw runderen rekening met bovenstaande factoren. Als er problemen te verwachten zijn, overleg dan met zowel uw dierenarts als de verhuurder over preventieve maatregelen.